

Remissvar

2021-09-23

Diarienummer: 0433/21

Handläggare:

Anna Pettersson

Statens musikverks remissvar avseende Pliktmaterialutrednings betänkande *Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial* (SOU 2021:32)

Sammanfattning

Musik- och teaterbiblioteket vid Musikverket inkommer här med synpunkter avseende betänkandet av Pliktmaterialutredningen som överlämnades till regeringen i april 2021. Vi har främst granskat förslaget utifrån specialbibliotekens/forskningsbibliotekens perspektiv och i synnerhet ämnesområdena musik och teater. Våra synpunkter rör främst musiktryck och pjäsmanus i förhållande till pliktmateriallagstiftningen. Vidare har vi kommenterat den föreslagna begränsningen av mottagande pliktbibliotek samt Kungliga bibliotekets (KB) möjligheter att låta annan myndighet bevara och tillgängliggöra pliktmaterial.

Musiktryck och pjäsmanus i förhållande till pliktmateriallagstiftningen

Vi instämmer med förslaget att definiera pliktmaterial ur ett demokratiskt perspektiv. Vidare är det positivt att vikten av att bearbeta och katalogisera materialet och därmed öka sökbarheten och tillgängligheten betonas. Att ha en teknik- och medieoberoende pliktmateriallagstiftning är önskvärt men innebär med all sannolikhet stora utmaningar framöver.

Musiktryck är en värdefull och viktig del av vårt gemensamma kulturarv. KB har hittills samlat in musiktryck som en del av pliktmaterialinsamlingen. Vi upplever att det finns en viss otydlighet i betänkandet kring musiktryck och vill lyfta fram vikten av att musiktrycken fortsätter att omfattas av plikt. Vi vill att det förtydligas att även musiktryck innefattas i de skiftande begreppen skrifter, tryck, material, dokument etcetera, respektive musiknoter för det digitala. Det finns starkt stöd för detta enligt UNESCOs Guidelines for Legal Deposit Legislation: 5.1.4. MUSIC SCORES Printed music is an important part of a nation's cultural heritage and should be systematically collected and preserved through legal deposit. Because of its nature, sheet music should be considered as a separate type of material.

Statens musikverk

Box 16326
103 26 Stockholm
Besöksadress: Sibyllegatan 2

Telefonnummer 08 519 554 00
Organisationsnummer 202100-3666
musikverket.se

Begränsningen av mottagande pliktbibliotek

Teaterns kulturarv har en viktig funktion som ingång till såväl kulturhistorien som den samtida kulturen. Teater och pjäsmanus bör till viss del omfattas av pliktmateriallagstiftningen. I betänkandet kategoriseras teaterföreställningar med mera som muntliga medier, vilka är direkta och unika framföranden, vilket innebär att de inte omfattas av pliktmateriallagstiftningen. Detta tycks omöjliggöra pliktinsamlingen av pjäsmanus. Emellertid: på sidan 401 står att läsa: "För att en skrift ska träffas av leveransplikt krävs dock inte att den är utgiven enligt tryckfrihetsordningen. [...] Istället gäller, liksom för övrigt pliktmaterial, att skriften ska ha gjorts tillgänglig för allmänheten på det sätt som anges i §4." Det borde då gå att argumentera för att många teaterföreställningar i huvudsak är pjäsmanus (skrift) som återges offentligt (överföring till allmänheten), vilket i så fall skulle möjliggöra insamling av pjäsmanus. Här kan ytterligare utredning vara på sin plats. Däremot träffas inte improvisationsteater och liknande av en sådan definition då de inte utgår från en text.

Bevarande och tillgängliggörande av pliktmaterial

Vi ser det som positivt att KB blir pliktansvarig myndighet. Vi stödjer också förslaget att KB ska få överlämna pliktmaterial till en annan myndighet eller ett annat organ under vissa angivna förutsättningar. Detta öppnar upp för att myndigheter eller andra organ med specifik ämneskompetens kan bevara, bearbeta och tillgängliggöra visst material. Att arbeta med till exempel musiktryck kräver särskild kompetens när det gäller katalogisering, förvärv och hantering av referensfrågor. Att myndigheter med specialkompetens tar hand om visst material bidrar till att skapa ett mervärde för KB, den specifika myndigheten och framför allt för användaren. I dessa fall är det dock viktigt att substantiella resurser tillskjuts dessa andra myndigheter och dessutom måste även frågan om eventuell retroaktivitet bedömas särskilt noga.

Gällande förslaget att bibliotek som ansvarar för tryckt pliktmaterial begränsas till KB och Lund, frågar vi oss om inte ett av exemplaren i så fall bör vara ett rent bevarandexemplar som inte lånas ut alls. Även om en digital version finns så har en fysisk bok större möjlighet att bevaras över tid jämfört med en digital fil och även om KB endast lånar ut pliktexemplar som läsesalslån så kan slitage och olyckor inträffa.

En annan aspekt av detta förslag rör frågan om tillgänglighet och hur arbetet med fjärrlån påverkas av att färre mottagare får tryckt pliktmaterial. Specialbiblioteken kommer att få mer ansvar för fjärrlån vilket kan innebära större materialslitage på lång sikt och medföra vissa ekonomiska konsekvenser men kan också ge en stärkt och tydligare roll inom biblioteksvärlden och samhället. Förslaget gällande dubbletthanteringen, där material inte slängs utan istället berikar andra biblioteks bestånd ses som mycket positivt både ur denna aspekt och i miljöhänseende.

Beslut om yttrande

Musikverkets remissvar har fastställts av generaldirektör Dan Lundberg efter föredragning av

Remissvar

3(3)

2021-09-23

Diarienummer: 0433/21

GD-assistent Anna Petterson, Överbibliotekarie Kerstin Carpvik, bibliotekarie Susanne Haglund, bibliotekarie Ragnar Köhlin, teaterbibliotekarie Rikard Larsson, bibliotekarie Ann-Christine Olsson och bibliotekarie Besa Spahiu deltagit.

För Musikverket

Dan Lundberg, generaldirektör